

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
styczeń 2021 r.,
nr 1(577)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żysk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Galińskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemla - Przemysł (erechemla@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (kasia.kaczorowska@maxpress.pl), Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żysk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT na wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

Śmiało można powiedzieć, że rok 2020 był pod znakiem koronawirusa. Niespodziewanie zatrzęsł naszym światem, zamknął nas w domach, kazał zmienić przyzwyczajenia i normalny tryb życia. Najpierw pierwsza, wiosenna fala pandemii, a później o wiele groźniejsza jesień pokazały, że najważniejsze jest zdrowie.

Silą rzeczy sprawy związane z ochroną środowiska zeszły na drugi plan. A przecież dalej postępowało ocieplenie klimatu, dalej ginęła bioróżnorodność, mieliśmy do czynienia z ekstremalnymi warunkami pogodowymi, a smog niezmiennie atakował nas w miastach. Zamieszczamy kalendarium wybranych, ważnych wydarzeń, jakie miały miejsce w ochronie środowiska w roku 2020. Wiele z nich to imprezy cykliczne, które zorganizowano mimo pandemii i chociaż odbywały się wirtualnie, to ich przekaz był taki sam, jak gdyby uczestnicy spotkali się na sali konferencyjnej. Odnotowaliśmy też wiele zmian strukturalnych i personalnych w ochronie środowiska.

To, że Polacy podobnie jak i inne narody marnują żywność wiemy od lat, niestety nie znaliśmy skali tego zjawiska. Podczas konferencji online zostały zaprezentowane długo oczekiwane wyniki pierwszych badań, których celem jest oszacowanie skali marnowania żywności w Polsce. Z badań i analiz przeprowadzonych przez ekspertów wynika, że na wszystkich etapach produkcji, przetwórstwa, dystrybucji i konsumpcji w Polsce rocznie marnuje się prawie 5 milionów ton żywności, z czego około 60% w gospodarstwach domowych. – Jesteśmy w przełomowym momencie. Dotychczasowy brak aktualnych danych utrudniał opracowanie i wdrożenie działań prowadzących do ograniczenia skali marnotrawstwa i strat, a pamiętajmy, że na każdym z etapów są możliwości realnego ograniczenia tego zjawiska. Pozwala to nie tylko oszczędzić cenne surowce, ale także poprawić efektywność ekonomiczną procesu produkcji i dystrybucji żywności, a tym samym ograniczyć negatywny wpływ na środowisko – mówił podczas konferencji dr inż. Krystian Szczepański, dyrektor Instytutu Ochrony Środowiska.

Przeciwdziałanie kryzysom gospodarczym i klimatycznym poprzez wdrażanie rozwiązań związanych z odpowiedzialnością środowiskową, działania biznesowe oraz współpraca z administracją publiczną to główne tematy spotkania „Climate Positive – Agenda 2021”. Dyskutowano też o przełożeniu globalnych wyzwań na lokalne działania, budowaniu nowej zielonej gospodarki po pandemii, czy o pomocy rządu i unijnych instytucji przedsiębiorcom we wdrażaniu Europejskiego Zielonego Ładu. Debata została zorganizowana przez United Nations Global Compact Network Poland. Było to pierwsze spotkanie online inaugurujące cykl debat dla firm członkowskich UN Global Compact oraz przedstawicieli instytucji publicznych. Celem tej inicjatywy jest wypracowanie konkretnych rozwiązań systemowych oraz zaangażowanie uczestników w implementację krajowych programów ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Zamieszczamy relację z debaty.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowisko”.

J. Żysk

Spis treści

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska	6
POD ZNAKIEM KORONAWIRUSA – Rok 2020 w ekologii i ochronie środowiska – Oprac. J.Z.	8
SZCZYT AMBICJI – Koalicja Klimatyczna	11
NADZIEJA CZY ZAGROŻENIE? – Jacek Żysk	12
SZCZEPIC?... CZY NIE SZCZEPIC?... – Jacek Kaczorowski	14
NAJBARDZIEJ RAKOTWÓRCZE POWIETRZE W POLSCE – Polski Alarm Smogowy	17
ZMIANA KLIMATU NIE ZNIKA W PANDEMII – HEAL Polska	18
LABORATORIUM SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI – Jan Ruszkowski	19
W STRONĘ NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ – J.Z.	20
FOTOWOLTAIKA GÓRĄ – Mariusz Gadomski	22
POD KONIEC ROKU O ODPADACH – Jacek Żysk	24
POLSKA WYSYCHA – Oprac. A.Z.	26
NAJWIĘCEJ ŻYWNOSTI MARNUJĄ KONSUMENTI – Aldona Żysk	28
POMAGAJMY PSZCZOŁOM, A ONE POMOGĄ NAM – Aldona Żysk	30
TRADYCJE POLSKIEGO BARTNICTWA – Tomasz Kowalik	32
ROKITNIK – ŻŁOTY SPRZYMIERZENIE W TRUDNYCH CZASACH PANDEMII Stanisław Pluta, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, Stanisław Trzonkowski, gospodarstwo Ogrodnicze w Sokółce	34
NA WSCHÓD OD PRZEKOPU NA ZACHÓD OD KALININGRADU – Kalina Polak	36
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ EKOLOGIA NA ŚWIECIE – Elżbieta Strucka	40
JEMIOŁA – KŁOPOTLIWA I CENNA ZARAZEM – Edward Marszałek	42

2021 KCz. 038

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
luty 2021 r.,
nr 2(578)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysli (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (kasia.kaczorowska@maxpress.pl), Tomasz Kowalik (tgorcowa@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (Elzbieta.Strucka@ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elzbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem **PR 3809**.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

Polska po raz kolejny stała się światową stolicą elektromobilności, dzięki drugiej edycji Global e-Mobility Forum. Ta jedna z najważniejszych na świecie konferencji, zajmujących się tematem zrównoważonego transportu, zgromadziła pod koniec ubiegłego roku, w formule online, wysokich przedstawicieli UE, UN, UNFCCC, ministrów, przedstawicieli nauki i biznesu z całego świata. Forum zostało zorganizowane przez Krajowy Ośrodek Zmian Klimatu, we współpracy z Polskim Stowarzyszeniem Paliw Alternatywnych pod patronatem Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Głównymi tematami były: Europejski Zielony Ład, elektromobilność w obliczu COVID-19, nowe modele biznesowe, przyszłość branży motoryzacyjnej, perspektywy rozwoju technologii wodorowych. Zamieszczamy relację z obrad Forum.

Idące w setki miliardów złotych koszty transformacji energetycznej, problem niskiej emisji oraz potrzeba współpracy na wielu poziomach – m.in. na te zagadnienia zwracali uwagę uczestnicy debaty Serwisu Samorządowego PAP na temat samorządowego wymiaru Europejskiego Zielonego Ładu. Paweł Różycki, zastępca dyrektora Departamentu Strategii i Planowania Transformacji Klimatycznej w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, podkreślał wysiłki rządu na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce, ale na to, żeby polskie miasta zniknęły z niechlubnej listy miast europejskich z najgorszym powietrzem (aktualnie jest ich tam 33 na 50 najbardziej zanieczyszczonych w Europie) potrzeba jeszcze dużo czasu. – Dalej będziemy wspomagać wymianę indywidualnych źródeł ciepła, termomodernizację budynków, podłączanie indywidualnych gospodarstw domowych do sieci ciepłowniczych. Działania te będą nabierały tempa i myślę, że za kilka lat będziemy mogli zaobserwować ich efekty – mówił przedstawiciel ministerstwa.

Komisja Europejska opublikowała nową listę 30 surowców uznanych za krytyczne, o najwyższym znaczeniu dla realizacji Europejskiego Zielonego Ładu. Polska, na wzór UE, opracowuje własną, krajową listę surowców krytycznych. Surowce te nazywane także strategicznymi są ściśle powiązane z czystymi technologiami. Są ważne dla przyspieszenia zielonej transformacji energetycznej, rozwoju elektromobilności i odnawialnych źródeł energii. Szacuje się, że do 2030 r. zużycie np. niklu i aluminium może wzrosnąć nawet 14 razy. W cenie będą także fosforyty, żelazo i miedź. Dynamicznie będzie rosło zapotrzebowanie na metale i surowce używane do produkcji baterii do samochodów elektrycznych. Piszemy o boomie na surowce.

Zdaniem 97,5% klimatologów za kryzys klimatyczny odpowiada człowiek. Nie ma dziś żadnej instytucji naukowej, naukowo-badawczej czy uniwersytetu lub innej instytucji edukacyjnej, która podważałaby negatywny wpływ działalności człowieka na zmiany klimatu. Świadomość społeczna dotycząca kryzysu klimatycznego jest coraz większa: tylko 3 na 100 Polaków nie dostrzega niszczącego wpływu człowieka na środowisko – wynika z nowej edycji raportu „Ziemia atakuje”. Omawiamy ten raport przygotowany przez Kantar Polska wspólnie z UN Global Compact.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru.

J. Żyśk

Politechnika Poznańska

Biblioteka
czytelnia

Spis treści

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
NIE MA INNEJ DROGI – Polska powinna wykorzystać strategię Europejskiego Zielonego Ładu – J.Z.	8
ELEKTROMOBILNOŚĆ PRZYSPIESZA – Oprac. Teresa Krawczyk	10
POTRZEBNE SĄ STREFY CZYSTEGO TRANSPORTU	12
ELEKTRYFIKACJA TRANSPORTU – J.Z.	13
KONTRAKTOWANIE AUTOBUSÓW ZEROEMISYJNYCH – Apel do premiera w sprawie nowelizacji ustawy o elektromobilności – Izba Gospodarcza Komunikacji Miejskiej	14
APEL O WIĘKSZE WYKORZYSTANIE ENERGII JĄDROWEJ	15
FUNDUSZE INFORMUJĄ „PLAN MARSHALLA” DLA ŚRODOWISKA – Jan Ruszkowski	18
SMOG A ZDROWIE – Aldona Żyśk	20
CZY FOTOWOLTAIKA WYGRA Z WIRUSEM? – Mariusz Gadomski	22
BOOM NA SUROWCE – Krystyna Forowicz	24
BRUDNY KUZYN WĘGLA – Krystyna Forowicz	26
ZIEMIENIE ATAKUJĄ U PANA BOGA ZA PIECEM – Kalina Polak	30
ZAGROŻONE PTAKI – A.Z.	32
MRÓWKI NAS JESZCZE ZASKOCZĄ – Aldona Żyśk	34
LAS SZANSĄ DLA PSZCZÓŁ – J.Z.	36
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	38
EKOLOGIA NA ŚWIECIE – Elzbieta Strucka	40
JUBILEUSZ NAD CZARNĄ HAŃCZĄ I SZESZUPĄ – Tomasz Kowalik	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
marzec 2021 r.,
nr 3(579)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS

ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcja@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcja@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysł (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (igorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać na wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Politechnika Poznańska

Biblioteka
Czytelnia

Od redaktora

XXI edycja Ogólnopolskiego Kongresu Energetyczno-Ciepłowniczego POWERPOL odbyła się pod hasłem „Rok 2021: Przełom w polskiej energetyce”. Będzie to czas intensywnych zmian związanych z otoczeniem legislacyjnym, implementacją Europejskiego Zielonego Ładu, zapewnieniem bezpieczeństwa operacyjnego spółek strategicznych, przygotowaniem sektora do dużych inwestycji w OZE, gaz i wodór. Te zagadnienia stały się okazją do wymiany opinii i doświadczeń między przedstawicielami: rządu, przedsiębiorstw energetycznych i ciepłowniczych, organizacji branżowych, środowisk akademickich i przedstawicieli biznesu. Wystąpienie inauguracyjne wygłosił Ireneusz Zyska, sekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, pełnomocnik rządu ds. odnawialnych źródeł energii. – Jesteśmy świadomi ram ambicznej polityki klimatycznej Unii Europejskiej. Dlatego tak istotne było przyjęcie przez Radę Ministrów projektu Polityki energetycznej Polski do 2040 roku. Dokument ten wyznacza kierunki zmian w polskiej gospodarce i jest oparty na trzech filarach: sprawiedliwej transformacji, zeroemisyjnego systemu energetycznego i dobrej jakości powietrza. W obszarze ciepłowniczym chcemy osiągnąć większy udział odnawialnych źródeł energii. Na terenie miast chcemy wyłączyć z ciepłownictwa indywidualnego kotły opalane paliwami stałymi, przede wszystkim węglem.

Technologie wodorowe są istotnym elementem osiągnięcia Europejskiego Zielonego Ładu. Wizją polskiej strategii wodorowej jest stworzenie gałęzi gospodarki wodorowej. Ma się do tego przyczynić rozwój rodzimych patentów i technologii wodorowych oraz ich wykorzystanie na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej i utrzymania konkurencyjności polskiej gospodarki. W projekcie „Polskiej strategii wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 r.”, który trafił do konsultacji w połowie stycznia, wskazano 6 najważniejszych celów. Wśród nich wdrożenie technologii wodorowych w energetyce oraz wykorzystanie wodoru jako paliwa alternatywnego w transporcie. Strategia zakłada stworzenie warunków umożliwiających dopuszczenie do eksploatacji 500 wyprodukowanych w Polsce autobusów napędzanych wodorem w 2025 r. i rozpoczęcie eksploatacji 2000 autobusów wodorowych w 2030 r. Niezbędny jest także rozwój sieci bazowej poprzez budowę 32 stacji tankowania wodoru.

Europejskie rzeki są jednymi z najbardziej przekształconych na świecie. Najnowsze wyniki międzynarodowego projektu AMBER realizowanego w ramach europejskiego programu naukowo-innowacyjnego „Horyzont 2020” pokazują, że na europejskich rzekach wybudowano już co najmniej 1,2 mln barier. To średnio 0,74 bariery na kilometr rzeki. Niechlubny rekord pobiła Holandia, gdzie na kilometr rzeki przypada prawie 20 przegród. W Polsce mamy około 150 tys. km rzek, na których jest, według danych oficjalnych, 16,5 tys. barier, czyli średnio jedna bariera na 9 km. Według danych nieoficjalnych wynikających z projektu AMBER tych barier jest dużo więcej, szacuje się, że nawet 70 do 80 tysięcy przegród (średnio co 2 km). Skala ich wpływu na środowisko rzeczne jest ogromna.

Spis treści

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
JAKA STRATEGIA DLA WODORU W TRANSPORCIE? – Oprac. J.Z.	8
ZIELONA KOLEJ – J.Z.	10
WIĘCEJ ZIELONEJ MOCY – Mariusz Gadomski	12
ZAPACH WSI – Krystyna Forowicz	14
FUNDUSZE INFORMUJĄ	16
„Prawo i Środowisko” nr 1(105)	17
W SEJMIE I SENACIE	17
W URZĘDZIE RADY MINISTRÓW	21
PROJEKT 8. PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA DO 2030 R. – Unijne programy działań na rzecz środowiska – dr Adam Erechemia	23
ZMIANY W POSTĘPOWANIACH OCEN ŚRODOWISKOWYCH (cz. 1) – dr Bartosz Draniewicz	24
ZMIANY TERMOMODERNIZACJI I REMONTÓW – Przemysław Gogojewicz	27
PRZEŁOM W POLSKIEJ ENERGETYCE – J.Z.	29
STOP TAMOM – Aldona Żyśk	30
KATASTROFY KOSZTUJĄ MILIARDY – Krystyna Forowicz	32
SEKS WŚRÓD PTAKÓW – Aldona Żyśk	34
LUTOWE POHUKIWANIA – Kalina Polak	36
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	38
EKOLOGIA NA ŚWIECIE – Elżbieta Strucka	40
BOGATKA KRÓLOWĄ ZIMY – Aldona Żyśk	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
kwiecień 2021 r.,
nr 4(580)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechmala - Przemysły (erechmala@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcove@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalina@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem **PR 3809**.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Biblioteka
Czytelnia

Od redaktora

Hasło przewodnie tegorocznego Światowego Dnia Wody – „Doceń wodę”, tradycyjnie obchodzonego 22 marca, przypomina nam, jak cennym jest ona zasobem. Bez niej nie tylko nie ma życia, ale praktycznie każdej otaczającej nas rzeczy. Przypomnijmy, że Światowy Dzień Wody (World Water Day) został ustanowiony rezolucją z 22 grudnia 1992 r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w ramach Agendy 21, w czasie konferencji Szczyt Ziemi 1992 (UNCED) w Rio de Janeiro. Powodem był fakt, że wówczas ponad miliard ludzi na świecie cierpiało z powodu braku dostępu do czystej wody pitnej. Co roku podczas tego dnia prezentowany jest raport ONZ na temat wody na świecie. W Polsce prezentację raportu oraz debatę z nią związaną zorganizowała Polska Akademia Nauk.

Kongres Czystego Powietrza to największa w Polsce konferencja dotycząca jakości powietrza. Tym razem uczestnicy kongresu spotkali się w formule online, chociaż niektórzy prelegenci przybyli do Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Głównym tematem rozmów IV Kongresu Czystego Powietrza były metody walki ze smogiem, także na szczeblu małych samorządów. Mówiono też o tym, w jaki sposób zielony transport może wpłynąć na poprawę jakości powietrza. Zamieszczamy relację z obrad kongresu.

Skutki globalnego ocieplenia coraz bardziej przebijają się w świadomości społecznej. W ostatnim badaniu dla Ministerstwa Klimatu i Środowiska 94% respondentów uważa, że jest to bardzo ważne zagadnienie. Według Instytutu Ochrony Środowiska do końca tego wieku, w zależności od tego, czy podejmiemy działania, czy nie, średnioroczna temperatura wzrośnie o 1,3°C albo nawet o 3°C w stosunku do okresu przedindustrialnego. Co oznacza dla nas zmiana klimatu i czego możemy się spodziewać w przyszłości? Temu tematowi było poświęcone brytyjsko-polskie webinarium, w którym udział wzięli przedstawiciele organizacji rządowych i pozarządowych oraz naukowcy z obu państw. Debatę zorganizowały wspólnie Ambasada Wielkiej Brytanii oraz Instytut na rzecz Ekorozwoju.

Osiągnięcie neutralności klimatycznej rolnictwa przed 2050 rokiem oraz ochrona i wzmacnianie ekologicznej trwałości ekosystemów muszą stać się głównymi priorytetami krajowego Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej. 55 organizacji pozarządowych wzywa do przyjęcia Paktu społecznego dla polskiego rolnictwa oraz przygotowania Planu Strategicznego WPR odpowiadającego na współczesne wyzwania, w tym na skutki pogłębiającego się kryzysu klimatycznego. Koalicja Klimatyczna, Koalicja Żywa Ziemia, Koalicja Ratujmy Rzeki, Koalicja Rolnictwo dla Przyrody oraz sygnatariusze wspólnego Stanowiska ostrzegają, że im dłużej rolnictwo będzie negatywnie wpływać na stan środowiska i klimat, tym szybciej będzie się kurczył potencjał ekonomiczny tego sektora.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowiska”.

Jacek Żyśk

Spis treści

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ	
– Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
ODESZŁA PIERWSZA DAMA – Pamięci red. Iwony Jacyny (1928–2021)	
– Krzysztof Walczak	8
SAME ODPADY MATERIAŁOWE NIE WYSTARCZA – Jacek Żyśk	10
NAWET 25 LAT WIEZIENIA – Resort klimatu i środowiska pracuje nad zaostrzeniem przepisów karnych dotyczących przestępstw przeciwko środowisku – Ministerstwo Klimatu i Środowiska	12
KARA WIEZIENIA ZA TOKSYCZNE ODPADY – Mariusz Gadomski	14
DOCEŃ WODĘ – Aldona Żyśk	16
SZANSA CZY DEGRADACJA – Stopień Wodny Siarzewo – A.Z.	18
STRACH NIE SPRZEDAJE SIĘ DOBRZE – Nauka potrafi znaleźć rozwiązania – Jacek Żyśk	20
HEAL DO EUROPOŚŁÓW	
– Weronika Michalak, dyrektorka Health and Environment Alliance (HEAL Polska)	22
ECO-MIASTO 2021	23
JAK WALCZYĆ Z WROGIEM, KTÓREGO SIŁY NIE ZNAMY? – IV Kongres Czystego Powietrza – Jacek Żyśk	24
NOWE ETYKIETY ENERGETYCZNE – J.Z.	26
KRYZYS KLIMATYCZNY ZAGRAŻA POLSKIEMU ROLNICTWU – Koalicja Klimatyczna	27
FUNDUSZE INFORMUJĄ	28
NANO – KORZYŚCI I RYZYKO	
– Krystyna Forowicz	30
GAZ MAŁO WESOŁY – Krystyna Forowicz	32
„MIŚKI” ZE SVALBARDU – z dr Izabelą Kulaszewicz, biologiem, pracownikiem Polskiej Stacji Polarnej Hornsund im. Stanisława Siedleckiego na Spitsbergenie rozmawia Kalina Polak	34
POŻYTECZNE PŁASZCZKI I REKINY	
– Aldona Żyśk	36
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	38
EKOLOGIA NA ŚWIECIE – Elżbieta Strucka	40
GRUSZE W SADACH, OWCE JAKO „KOSIARKI”, RYBITWY NA BARCE... – Tomasz Kowalik	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
maj 2021 r.,
nr 5(581)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysł (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wyceda@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tkowalc@poczta.onet.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalina@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

Stany Zjednoczone chcą znów odgrywać czołową pozycję w walce ze zmianami klimatycznymi. Joe Biden zadeklarował, otwierając dwudniowy szczyt klimatyczny, że zredukują emisję gazów cieplarnianych o 52% do 2030 roku. Biden przedstawił wizję bardziej ekologicznej gospodarki, w której zmiany klimatyczne będą traktowane poważnie we wszystkich sektorach.

– Chodzi o to, by zapewnić nam wszystkim lepszą przyszłość. Możemy to zrobić, musimy to zrobić. I to zrobimy. Czas na działanie – powiedział prezydent Stanów Zjednoczonych. Przypomnijmy, że Joe Biden po objęciu władzy w styczniu przywrócił USA do Porozumienia paryskiego z 2015 roku, z którego wycofał je Donald Trump.

W wirtualnym szczycie wzięli udział przywódcy 40 krajów, w tym prezydenta Andrzej Duda, a także szefowie rządów lub państw z Chin, Rosji, Indii, krajów Zatoki Perskiej, Europy oraz azjatyccy sojusznicy USA.

Cytujemy fragmenty przemówienia prezydenta Dudy, a także komentarze ekspertów ds. klimatu dotyczące tego przemówienia.

TOGETAIR to bezprecedensowe wydarzenie. Pierwsza tego typu konferencja online będąca forum wymiany opinii pomiędzy przedstawicielami biznesu, organizacji pozarządowych, ekspertów oraz administracji centralnej na temat ochrony klimatu i zielonych wyzwań, jakie stoją przed Polską. W ciągu trzech dni zaplanowano 16 debat tematycznych poruszających wszystkie aspekty polityki klimatycznej. Zamieszczamy obszerną relację z obrad konferencji.

Minister klimatu i środowiska wraz z burmistrzem gminy Brwinów, prezesem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz dyrektorem Instytutu Ochrony Środowiska zainaugurowali 19 kwietnia br. kolejną edycję programu „Miasto z klimatem”. Inicjatywa ta cieszyła się w ubiegłym roku dużym zainteresowaniem zarówno ze strony samorządów, jak i opinii publicznej. W związku z tym podjęto decyzję o jej kontynuacji w roku 2021 i w latach kolejnych. Celem programu jest upowszechnianie nowoczesnych, efektywnych i skutecznych rozwiązań, które służą poprawie jakości życia mieszkańców oraz podniesieniu odporności miast na skutki zmian klimatu.

Jak oszczędzać wodę, gromadzić i wykorzystywać deszczówkę, wodę szarą, a więc tę z odzysku. Podczas ekstremalnych upałów i długich okresów suszy miasta muszą radzić sobie z niedoborem wody. Są też sytuacje odwrotne – intensywne opady deszczu, podtopienia i powodzie, niebezpieczne burze i huragany – to tylko niektóre ekstremalne zjawiska pogodowe, które coraz częściej występują w Polsce i narażone na nie są nieprzystosowane do tego miasta. Wodzie w mieście poświęcone było spotkanie eksperckie zorganizowane przez Instytut na rzecz Ekorozwoju. Omawiano m.in. realizację projektu City Water Circles (CWC) promującego oszczędzanie wody, w tym wykorzystywanie niekonwencjonalnych jej zasobów. Projekt ten ma na celu wsparcie gmin w reformowaniu miejskich systemów infrastruktury wodnej poprzez zastosowanie podejścia opartego na gospodarce o obiegu zamkniętym.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowiska”.

Politechnika Poznańska
Biblioteka
Czytelnia

Spis treści

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
WIRTUALNY SZCZYT KLIMATYCZNY – J.Z.	8
WĘGIEL DO 2049 ROKU? JAK UZYSKAĆ POPRAWĘ JAKOŚCI POWIETRZA BEZ LOCKDOWNU? – Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki/Fundacja Promocji Pojazdów Elektrycznych	11
RAZEM DLA KLIMATU – TOGETAIR 2021 – J.Z.	12
FUNDUSZE INFORMUJĄ	14
MIASTO Z KLIMATEM – J.Z.	16
WODA W MIEŚCIE – Jacek Żyśk	18
DOMY PEŁNE ENERGII – Mariusz Gadomski	20
PERSPEKTYWA DEKARBONIZACJI – Ekspertyza PAN – oprac. J.Z.	22
BIZNES NA RZECZ ŚRODOWISKA – A.Z.	23
GIGANTOMANIA KOSZTUJE – Krystyna Forowicz	26
GAŃSK BEZ PLASTIKU – Kalina Polak	28
ZIELONA ENERGIA Z WIATRU	30
SZKODLIWE TŁUSZCZE TRANS – A.Z.	31
O WILKU MOWA... – Krystyna Forowicz	32
DUBELT – WSPANIAŁY LOTNIK – Aldona Żyśk	34
POLESIA CZAR – Aldona Żyśk	36
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	38
DRZEWA – NASI WIĘKSI ZIELONI	40
BRACIA – Tomasz Kowalik	40
ODPADY TO NIE ŚMIECI – TO SUROWCE. #WidzęWięcej – Dzień Bez Śmiecenia – 11 maja 2021 r.	42

Od redaktora

Redukcja emisji dwutlenku węgla, podnoszenie efektywności gospodarczej, magazyny energii zajmują kluczową pozycję w Krajowym Planie Odbudowy. To także w coraz większym stopniu biznesowa konieczność. W 2030 r. co trzecia wytworzona jednostka energii elektrycznej będzie pochodziła ze źródeł odnawialnych – zakłada KPO. Energia z OZE to szansa na osiągnięcie neutralności klimatycznej. Także pole do poszukiwań innowacyjnych rozwiązań, ale działania wszystkich sektorów gospodarki powinny doprowadzić do redukcji gazów cieplarnianych w takim zakresie, aby globalny przyrost temperatury nie przekroczył 1,5°C.

Polskie miasta należą do jednych z najbardziej zanieczyszczonych w całej Europie, co roku plasując się na niechlubnym podium tych o najgorszej jakości powietrza. W znacznym stopniu przyczynia się do tego także transport drogowy, a naukowcy nie mają wątpliwości, że spaliny samochodowe mają bezpośredni wpływ na zdrowie i rozwój dzieci. Transport drogowy, oprócz emisji z sektora komunalno-bytowego, energetyki oraz przemysłu, jest jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w Polsce. Raport Polskiego Klubu Ekologicznego Okręgu Mazowieckiego i HEAL Polska „Wpływ zanieczyszczeń powietrza z transportu na zdrowie i rozwój dzieci” wskazuje, że transport drogowy odpowiada za ponad 38% emisji szkodliwych dla zdrowia tlenków azotu, a także za ok. 10% emisji pyłów zawieszonych z wysoką zawartością tzw. czarnego węgla – wykazującego do nawet 10 razy większą szkodliwość dla zdrowia niż jego inne odmiany. Omawiamy ten raport.

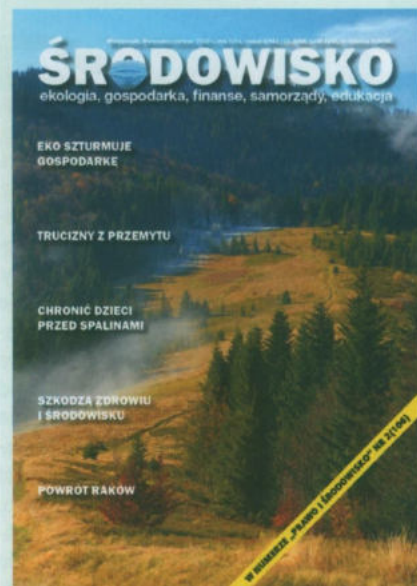
Takie produkty jak ubrania, zabawki, przybory sportowe i kąpielowe, akcesoria i opakowania na żywność, których używamy na co dzień, mogą zawierać niebezpieczne substancje chemiczne, powodujące raka, wywołujące alergie i poważnie zaburzające gospodarkę hormonalną. Obok stylu życia i diety, udział substancji chemicznych w naszym życiu, jest uważany przez naukowców za zwiększający ryzyko zachorowania na choroby cywilizacyjne. Zdaniem ekspertów plastikowe produkty tak wszechobecne w naszym codziennym życiu szkodzą nie tylko środowisku, ale także zdrowiu – zwłaszcza zdrowiu dzieci. Piszemy o niebezpiecznych związkach z plastikiem.

„Sing, Fly, Soar – Like a Bird!” (Śpiewać, Latać, Szybować – Jak Ptak!) to temat tegorocznego Światowego Dnia Ptaków Wędrownych. Poprzez swoje sezonowe wędrowki ptaki wędrowne regularnie przypominają nam o cyklach natury i o naszych związkach z naturą. Niestety podczas tych wędrówek narażone są na wiele niebezpieczeństw. Giną z wyczerpania, z powodu zderzenia z przeszkodami, wypadków losowych i drapieżnictwa innych zwierząt. Ogromna liczba ptaków jest też zabijana przez myśliwych i kłusowników. Polują Włosi, Francuzi, Libańczycy, Egipcjanie i obywatele wielu innych krajów. Ocenia się, że każdego roku tylko w Libanie ginie ok. 2,4 mln ptaków wielu rzadkich i zagrożonych na terenie Europy gatunków takich jak bocian biały, orliki – krzykliwy i grubodzioby, kraska, żółna, derkacz i wiele innych.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowiska”.

Adam Erechemia

Spis treści

EKOSERWIS W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska	4
Przedstawicielstwo w Polsce FUNDUSZE INFORMUJĄ KORZYŚCI I ZAGROŻENIA – Aldona Zyśk	6
POWRÓT RAKÓW – A.Z.	8
ZANOCUJ W LESIE – J.Z.	9
TRANSPORT W SYSTEMIE HANDLU EMISJAMI? – Transport & Environment	11
W SEJMIE, SENACIE I URZĘDZIE RADY MINISTRÓW ZMIANY W POSTĘPOWANIACH OCEN ŚRODOWISKOWYCH (cz. 2) – dr Bartosz Draniewicz	13
ZAMKNIĘTE MIASTA ROSJI – dr Magdalena Micińska-Bojarek	14
SAMORZĄDY MUSZĄ CHRONIĆ DZIECI PRZED SPALINAMI – Koalicja Klimatyczna, Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki	21
EKO SZTURMUJE GOSPODARKE – Krystyna Forowicz	24
TRUCIZNY Z PRZEMYTU – Krystyna Forowicz	28
SZKODZĄ ZDROWIU I ŚRODOWISKU – A.Z.	30
CEMENTOWNIE W DRODZE DO NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ – Jacek Zyśk	32
SZCZĘŚLIWE PŁAZY W GORCZAŃSKIM PARKU NARODOWYM – Kalina Polak	34
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	36
EKOLOGIA NA ŚWIECIE – Elżbieta Strucka	38
ŚPIEWAĆ, LATAĆ, SZYBOWAĆ – JAK PTAK! – Aldona Zyśk	40
SZYPUŁKA PRAWDĘ CI POWIE	42
	43

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
czerwiec 2021 r.,
nr 6(582)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Zyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysły (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdanieś (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Zyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, tamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik ŚRODOWISKO rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszystkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez
D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie
Wojewódzkim w Warszawie
pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą
periodyku ODPADY I ŚRODOWISKO.

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
lipiec-sierpień 2021 r.,
nr 7-8(583-584)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Zysk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erchemla - Przemysł (erchemla@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Zysk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

Od dwóch lat inwestycje w przydomowe instalacje fotowoltaiczne przeżywają prawdziwy boom. Dzieje się tak z pożytkiem dla kieszeni inwestorów i czystego powietrza. Liczba prosumentów sięga już pół miliona, a według badań Sunday Polska aż 67% właścicieli domów jednorodzinnych planuje taką inwestycję na przestrzeni najbliższych trzech lat. Sukces fotowoltaiki na tyle jednak zaniepokoił rząd, że ten postanowił radykalnie obniżyć jej atrakcyjność. Zaproponowane zmiany w prawie mają zlikwidować korzystny dla prosumentów system opustów, a tym samym zdecydowanie zmniejszyć atrakcyjność inwestycji w instalacje fotowoltaiczne. Jak wyliczył portal Wysokie Napięcie przeciętny Kowalski straci w porównaniu z obecnym systemem około tysiąca złotych rocznie. Piszemy więcej na ten temat.

Nie tylko zielona polityka Unii Europejskiej, ale przede wszystkim dbałość o życie i zdrowie obywateli powinna być głównym impulsem do dynamicznej zmiany nabytku energetycznego w Polsce. Najnowsze badania naukowców z Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Uniwersytetu Rzeszowskiego wskazują, że zanieczyszczenie powietrza ma wielki wpływ na skalę zakażeń oraz przebieg infekcji COVID-19. Szybki rozwój energii z wiatru na lądzie to szansa nie tylko na „zielony” nieobciążony emisjami prąd w gniazdku. To przede wszystkim droga do szybkiej elektryfikacji w takich sektorach jak ciepłownictwo, transport czy procesy przemysłowe. Najtańsza na rynku energia z wiatru na lądzie pozwoli zdekarbonizować polską gospodarkę i pomoże zachować jej konkurencyjność na globalnych rynkach. A bonusem będzie czyste powietrze.

Pięć osób zdecydowało się pozwać polskie władze za beczynność w sprawie kryzysu klimatycznego, którego skutki odczuwają już teraz. – Zmiany klimatu dotyczą nas wszystkich. Wraz z moją rodziną robimy wiele, by ograniczyć nasz wpływ na planetę. I jest dla mnie niezrozumiałe, że polskie władze nie przeciwdziałają kryzysowi klimatycznemu. Obarczają odpowiedzialnością nas, zwykłych obywateli, obarczają odpowiedzialnością górników, pracowników energetyki. Chcę, żeby to rządzący wzięli odpowiedzialność za naszą klimatyczną przyszłość – mówi Monika Stasiak, która w trosce o przyszłość kilkuletniego syna pozywa Skarb Państwa za zaniechania w ochronie klimatu.

Rybacy i wędkarze walczą z hordą kormoranów, gotowi są do nich strzelać, a w czasie wylęgu tłuc jaja. Dla rolników każdy ptak żerujący na ich uprawach jest konkurencją. Za szkody wyrządzone przez dzikie ptactwo, prawnie chronione, za kormorany, żurawie, dzikie gęsi, łabędzie, krukowate postawie chcę, aby odpowiadał Skarb Państwa. Do premiera Mateusza Morawieckiego wystąpiła w tej sprawie Krajowa Rada Izb Rolniczych. Najwięcej emocji budzą kormorany. Dla ornitologów to ptak wyjątkowy, któremu trzeba zapewnić odpowiednie warunki do życia i do rozrodu. Pełni ważną rolę w ekosystemach, regulując nadmierny wzrost liczebności drobnych ryb oraz eliminując osobniki chore i słabe, a także usuwając gatunki obce, jak np. babka bycza, na co nie zwraca się uwagi. Konflikt między rybakami a ornitologami eskaluje. Coraz cieplejsze zimy i niezamrażające rzeki oraz jeziora sprawiają, że wiele kormoranów w Polsce zimuje. Czy kormoran jest szkodnikiem?

Zapraszamy do lektury całego numeru „Środowiska”.

Spis treści

Politechnika Poznańska
Biblioteka
Czytelnia

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
FUNDUSZE INFORMUJĄ	8
ENERGIA Z WIATRU POMOŻE W WALCE Z WIRUSEM	9
SIEĆ ENERGETYCZNA MUSI UZWGLĘDNIĆ SPECYFIKĘ OZE – Mariusz Gadomski	10
OBYWATELE POZYWAJĄ RZĄD W SPRAWIE KLIMATU – Tomasz Szypuła	12
ŻYĆ W LEPSZYM, ZDROWSZYM ŚRODOWISKU – HEAL Polska	14
RZĄD WYKOLEJA POCIĄG Z FOTOWOLTAIKĄ – Andrzej Guła	16
UTYLIZACJA FOLII ROLNICZEJ NAJBARDZIEJ ZIELONE MIASTA W POLSCE – Mariusz Gadomski	18
BAROMETR ZDROWYCH DOMÓW – Aldona Zysk	20
ENERGETYKA DLA GOSPODARKI – GOSPODARKA DLA ENERGETYKI – Kalina Polak	22
NOWY EUROPEJSKI BAUHAUS	24
MAMY ŻŁOTO – Krystyna Forowicz	26
SEGREGACJA TO (NIE)TRUDNA SPRAWA	28
ŚWIAT POTRZEBUJE 8,1 BLN DOLARÓW INWESTYCJI W PRZYRODĘ	29
MOJE MAZURY – Jacek Zysk	30
DZIEŃ BADYLA – Aldona Zysk	32
PTASI LOS – Krystyna Forowicz	34
BRDA – KOLOROWY ZAWRÓT GŁOWY – Kalina Polak	36
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	38
EKOLOGIA NA ŚWIECIE	40
KAMPANIA ZE ZNAKIEM	
DZIEWIĘĆSIŁA – Tomasz Kowalik	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
wrzesień 2021 r.,
nr 9(585)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS

ul. Przemysława II nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erechemia - Przemysł (erechemia@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (pcalek.kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Aldona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Jednocześnie redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów, dokonywania skrótów oraz nadawania własnych tytułów, śródtytułów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest bezpłatnie i bez ograniczeń pod warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik ŚRODOWISKO rozprowadzany jest wyłącznie w prenumeracie i niedostępny jest w detalicznej sieci sprzedaży. Prenumerata roczna (12 numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym podatek VAT w wysokości 8%). Cena obejmuje koszt wysyłki na terenie Polski pocztą zwykłą. Informacje na temat prenumeraty można uzyskać w wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWiU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą periodyku ODPADY I ŚRODOWISKO.

Politechnika Poznańska
Biblioteka
Czytelnia

Od redaktora

Od wielu lat naukowcy ostrzegają, że zmiany klimatu spowodują nasilenie ekstremalnych zjawisk pogodowych, które w różnym stopniu dotyczą wszystkie kraje. Pomiar, obserwacje i zgromadzone na całym świecie dane jednoznacznie wskazują, że zmiana klimatu jest faktem, którego nie powinniśmy ignorować. Coraz lepiej uświadamiamy sobie także wpływ kształtowanych przez ludzkość systemów społeczno-gospodarczych na procesy zachodzące w środowisku przyrodniczym. Zdajemy sobie sprawę z tego, że ze względu na inercję wielkich składowych globalnego ekosystemu, uruchomionego procesu ocieplania się Ziemi nie da się szybko i skutecznie zahamować. Nie oznacza to jednak, że nie powinniśmy starać się go spowolnić i w ten sposób dać sobie i przyrodzie czas na adaptację. Najnowszy raport Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) w jasny i dobitny sposób przekazuje nam informacje i rekomendacje, które są kluczowe dla naszego przetrwania. Jest o pewności co do naszego wpływu na klimat, o bezprecedensowej skali obecnego kryzysu, ale także o tym, że tylko działając natychmiast i zdecydowanie, podejmując ogromny wysiłek redukcji emisji gazów cieplarnianych w obecnej dekadzie, mamy jeszcze szansę na osiągnięcie stabilizacji globalnych temperatur i uniknięcia katastrofy. Od czasu ostatniego takiego raportu opublikowanego w 2013 roku wiele się zmieniło. Nowe symulacje modeli klimatycznych, nowe analizy i metody łączące wiele linii dowodowych prowadzą do lepszego zrozumienia wpływu człowieka na szerszy zakres zmiennych klimatycznych, w tym ekstremów pogodowych. Zamieszczamy opinie ekspertów na temat raportu. Omawiamy też projekt „Zmiana klimatu – skutki dla polskiego społeczeństwa i gospodarki” realizowany przez PAN.

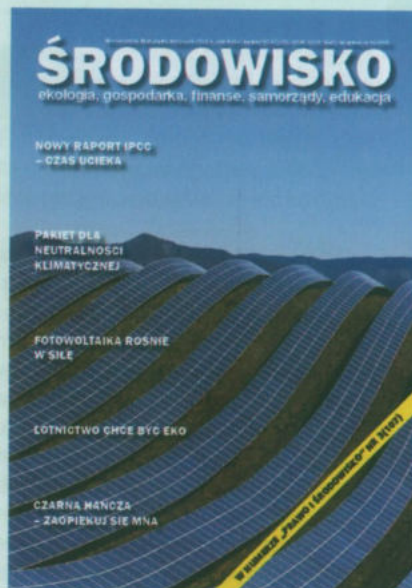
Komisja Europejska przedstawiła 14 lipca tzw. pakiet propozycji legislacyjnych, zwany pakietem Fit for 55, który dostosować ma prawodawstwo UE do nowego unijnego celu redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 r. (w stosunku do poziomu z 1990 r.). Pakiet jest jednym z elementów Europejskiego Zielonego Ładu, zgodnie z którym do 2050 r. Europa stać ma się pierwszym neutralnym dla klimatu kontynentem. Na temat pakietu Fit for 55 wypowiada się minister klimatu i środowiska, a także przedstawiciele Koalicji Klimatycznej.

Lotnictwo czeka trudne lata. Musi ograniczyć swój wpływ na środowisko i zmiany klimatu. Propozycje Komisji Europejskiej w ramach pakietu Fit for 55 zakładają m.in. opodatkowanie paliwa lotniczego, które do tej pory było zwolnione z opłat, wycofanie darmowych uprawnień do emisji CO₂ oraz zwiększenie w paliwach lotniczych udziału alternatywnych, bardziej przyjaznych środowisku komponentów. Mimo że, według różnych szacunków, lotnictwo odpowiada za 3,5-4% emisji CO₂ w UE, to jest jednym z najszybciej rosnących źródeł emisji gazów cieplarnianych i jednocześnie najbardziej zanieczyszczającym atmosferę środkiem transportu. Najnowsze szacunki mówią, że emisje z tego sektora będą rosły od 2 do nawet 7 razy do połowy stulecia. Czy lotnictwo będzie eko?

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru „Środowiska”

Jacek Żyśk

Spis treści

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
CZAS UCIEKA – Raport IPCC – Koalicja Klimatyczna	8
PAKIET DLA NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ – J.Z.	10
ZMIANA KLIMATU – SKUTKI DLA SPOŁECZEŃSTWA I GOSPODARKI – A.Z.	12
NIEPOKOJĄCE I NIEZROZUMIAŁE PROPOZYCJE – Stanowisko w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne i ustawy o odnawialnych źródłach energii	14
FOTOWOLTAIKA ROŚNIE W SIŁĘ, CHOĆ PIĘTRZĄ SIĘ PRZESZKODY – Mariusz Gadomski	16
FUNDUSZE INFORMUJĄ	18
W SEJMIE, SENACIE I URZĘDZIE RADY MINISTRÓW	19
UDZIAŁ ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH W SPRAWACH ZGÓD WODNOPRAWNYCH – dr Bartosz Draniewicz	25
METODYKA OPRACOWANIA SPRAWOZDAŃ SYSTEMU WCZESNEGO OSTRZEGANIA – dr inż. Beata B. Kłopotek	28
PREZYDENT PODPISAŁ	30
SUKCES ZIELONEJ TRANSFORMACJI ZALEŻY OD SEKTORA BANKOWEGO	31
LOTNICTWO CHCE BYĆ EKO – Krystyna Forowicz	32
OKIEM MIESZKAŃCA – List do redakcji – Jacek Kaczorowski	34
CZARNA HAŃCZA – ZAOPIEKUJ SIĘ MNA – Kalina Polak	36
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	38
EKOLOGIA NA ŚWIECIE	40
MIASTO EKOLOGICZNE – Tomasz Kowalik	43

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
październik 2021 r.,
nr 10(586)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Głoczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erecchia - Przemysły (erech-
la@wp.pl), Krystyna Forowicz (kry-
styna.forowicz@gmail.com), Mariusz
Gadomski - Lublin (margadomski@
neostrada.pl), Katarzyna Kaczorow-
ska (wyena@nieruchomosci.house),
Tomasz Kowalik (tgorcove@gazeta.pl),
Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@
prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.
kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Struc-
ka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł
Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Al-
dona Żyśk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności
za treść ogłoszeń. Jednocześnie redak-
cja zastrzega sobie prawo do adiacji
tekstów, dokonywania skrótów oraz
nadawania własnych tytułów, śródtytu-
łów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest
bezpłatnie i bez ograniczeń pod
warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie
MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozpowa-
dzany jest wyłącznie w prenumeracie
i niedostępny jest w detalicznej sieci
sprzedaży. Prenumerata roczna (12
numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym
podatek VAT w wysokości 8%). Cena
obejmuje koszt wysyłki na terenie
Polski pocztą zwykłą. Informacje na
temat prenumeraty można uzyskać w
wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez
D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie
Wojewódzkim w Warszawie
pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą
periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Politechnika Poznańska
Biblioteka
Czytelnia

Od redaktora

Przekazujemy Państwu specjalne wydanie miesięcznika „Środowisko” przygotowane, jak co roku, z okazji Międzynarodowych Targów POLECO. Udostępniliśmy tamy wielu ważnym dla ochrony środowiska instytucjom, a także firmom, które mają duże osiągnięcia na tym polu. Numer otwieramy rozmową z prof. dr. hab. inż. Maciejem Chorowskim, prezesem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Rozmawiamy o priorytetach Funduszu, transformacji elektroenergetycznej, a także o nowej unijnej perspektywie finansowej. – Fundusz ochrony środowiska staje się w obecnej rzeczywistości narzędziem polityki klimatycznej. Stara się wzmacniać te działania, które zapobiegają zmianom albo wręcz cofają pewne trendy. Dziś powinniśmy nie tyle zastanawiać się nad tym, czy przyczyną zjawisk pogodowych są zmiany antropogeniczne, czy naturalne, nad którymi nie mamy kontroli, a podejmować racjonalne działania – mówi prof. Chorowski.

W dalszej części numeru przybliżamy dwa flagowe programy NFOŚiGW dotyczące czystego powietrza i elektromobilności. Na ten pierwszy, o budżecie ponad 100 mld zł, wpłynęło już 300 tys. wniosków. Dużo miejsca w numerze poświęcamy lasom. Rozmawiamy z Józefem Kubicą, dyrektorem generalnym Lasów Państwowych, zamieszczamy tekst o Strategii Leśnej przyjętej w lipcu przez Komisję Europejską i jej konsekwencjach dla polskich lasów i polskiej gospodarki. Piszemy też o turystyce i rekreacji w lasach. Unijna strategia leśna do 2030 r., powiązana ze strategią bioróżnorodności, zakłada m.in., że duża część odpowiedzialności za ochronę środowiska spadnie właśnie na lasy, że 30% powierzchni UE ma być pod ochroną, a 10% m.in. starodrzewu pod ochroną ścisłą. – Należałoby się liczyć z tym, że nawet 40%, jeśli nie więcej, powierzchni leśnej w Polsce musiałyby zostać wyłączone z użytkowania. Miałoby to ogromne, ujemne konsekwencje zarówno społeczne i gospodarcze, jak i przyrodnicze – mówi prof. Bogdan Brzeziecki z Instytutu Nauk Leśnych SGGW. W specjalnym wydaniu środowiska znajdują też Państwo wiele wywiadów. Rozmawiamy z Krzysztofem Zarębą, prezesem Zarządu Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwój”, Michałem Dąbrowskim, przewodniczącym Rady Polskiej Izby Gospodarki Odpadami, Wojciechem Szymalskim, prezesem Fundacji Instytut na rzecz Ekorozwoju.

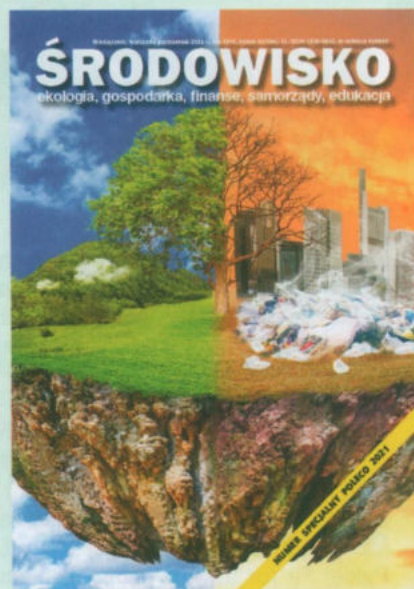
Zdaniem Krzysztofa Zaręby rozwój powinien opierać się na energetyce odnawialnej, a odejście od węgla jest konieczne. Postawiono jednak na wspieranie wielkoskalowej energetyki węglowej. – Problem polega na tym, że lobby węglowe zawsze było silne i miało swoich „opiekunów” w rządzie, którzy o nie dbali. W perspektywie rosnących opłat za emisję CO₂ i innych zanieczyszczeń, energetyka węglowa będzie jednak coraz mniej opłacalna. Jesteśmy skazani na węgiel, ale nie w takim wymiarze, w jakim proponuje to rząd – mówi prezes Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwój”.

Prezentujemy też firmy działające w branży gospodarki odpadami, zajmujące się gospodarką wodną, a także instytucje naukowe.

Zapraszamy Państwa do lektury całego numeru. I zapraszamy do prenumeraty naszego wydawnictwa w roku 2022. Można tego dokonać za pośrednictwem dołączonego zamówienia, mailem albo przez naszą stronę internetową.

J. Żyśk

Spis treści

EKOSERWIS	4
JESTEŚMY NARZĘDZIEM POLITYKI KLIMATYCZNEJ – z prof. dr. hab. inż. Maciejem Chorowskim, prezesem Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej rozmawia Jacek Żyśk	5
AKTUALNOŚCI	7
CZyste powietrze – zdrowy wybór. Twój wybór	8
NFOŚiGW WSPIERA ROZWÓJ ELEKTROMOBILNOŚCI	10
NEUTRALNOŚĆ KLIMATYCZNA – WYZWANIE PRZYSZŁOŚCI	12
CENTRUM ANALIZ KLIMATYCZNO – ENERGETYCZNYCH (CAKE)	13
LASÓW NADAL PRZYBYWA – z Józefem Kubicą, dyrektorem generalnym Lasów Państwowych rozmawia Jacek Żyśk	17
BIORÓŻNORODNOŚCI NAJLEPIEJ SŁUŻY OCHRONA CZYNNA – Aldona Żyśk	19
WIEŚCI Z LASU	21
REKREACJA I TURYSTYKA W NADLEŚNICTWACH – Jacek Żyśk	22
ROZWÓJ POWINIEN OPIERAĆ SIĘ NA ENERGETYCE ODNAWIALNEJ – z Krzysztofem Zarębą, prezesem Zarządu Polskiej Izby Gospodarczej „Ekorozwój” rozmawia Jacek Żyśk	24
SPALANIE NIE JEST ALTERNATYWĄ DLA RECYKLINGU – z Michałem Dąbrowskim, przewodniczącym Rady Polskiej Izby Gospodarki Odpadami rozmawia Jacek Żyśk	26
PROBLEM ZAGOSPODAROWANIA OSADÓW ŚCIEKOWYCH ZAŻEGNANY! – Beata Purulczyk IOS	28
POMAGAMY FIRMOM I GMINOM REDUKOWAĆ EMISJE CO ₂ – z Wojciechem Szymalskim, prezesem Fundacji Instytut na rzecz Ekorozwoju rozmawia Jacek Żyśk	30
PLAN STRATEGICZNY DLA WPR NIE SPEŁNIA OCZEKIWAŃ – Koalicja Żywa Ziemia	32
20 LAT REKOPOLU – Michał Mikołajczyk, prokurent Rekopol Organizacja Odzysku Opakowań SA	34
NASI PARTNERZY – Rekopol Organizacja Odzysku Opakowań SA	35
EDUKACJA JEST W NASZYM DNA – Aneta Stawicka, kierownik ds. komunikacji i edukacji Rekopol Organizacja Odzysku Opakowań SA	36
BYLIŚMY W STANIE SPROSTAĆ CELOM – Umberto Raiteri, prezes i dyrektor generalny ERP SAS	38
KONKURENCJA JEST KORZYSTNA DLA GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM – Mikołaj Józefowicz, dyrektor generalny ERP Polska Organizacja Odzysku SEE i Organizacja Odzysku Opakowań SA	39
	40

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
listopad 2021 r.,
nr 11 (587)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS
ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żyśk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Erchemla - Przemysław (erchemla@wp.pl), Krystyna Forowicz (krystyna.forowicz@gmail.com), Mariusz Gadomski - Lublin (margadomski@neostrada.pl), Katarzyna Kaczorowska (wycena@nieruchomosci.house), Tomasz Kowalik (tgorcowe@gazeta.pl), Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.kalina@gmail.com), Elżbieta Strucka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl).

Wszystkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez
D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie
Wojewódzkim w Warszawie
pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą
periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

Politechnika Poznańska
Biblioteka
Czytelnia

Wtorek 26 października był ostatnim dniem urzędowania ministra Michała Kurtyki w resorcie klimatu i środowiska. Na specjalnie zwołanej konferencji prasowej minister podsumował dwa lata swojej pracy w ministerstwie. Zamieszczamy relację z tej konferencji.

Proponowane przez rząd rozliczanie energii z domowej fotowoltaiki grozi załamaniem prężnie rozwijającego się sektora odnawialnych źródeł energii w Polsce. To koniec marzeń milionów Polaków o własnej, tańszej i czystszej energii. Blisko pięćdziesiąt społecznych i branżowych organizacji wystosowało protest przeciwko rządowym propozycjom. Apelując o wprowadzenie okresu przejściowego i społeczne konsultacje nowych zasad rozliczeń prosumentów. „Rząd forsuje niekorzystne dla obywateli zmiany rozliczeń energii z przydomowych instalacji fotowoltaicznych w najgorszym możliwym momencie – ceny energii w Polsce biją rekordy, a spółki energetyczne zapowiadają wysokie podwyżki rachunków. Tymczasem polskie społeczeństwo deklaruje wyższą niż kiedykolwiek chęć inwestowania w zieloną energię” – piszą sygnatariusze apelu. Choroby zakaźne, przewlekłe, cywilizacyjne czy psychiczne to tylko niektóre ze zdrowotnych konsekwencji kryzysu klimatycznego. Na utratę zdrowia, a nawet życia w obliczu postępującej zmiany klimatu najbardziej narażone są dzieci, także w Polsce – wynika z najnowszej raportu Koalicji Klimatycznej, HEAL Polska i Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny (IFMSA-Poland). Bez radykalnej redukcji emisji gazów cieplarnianych ze wszystkich sektorów w obecnej dekadzie – również w naszym kraju – zdrowie i życie przede wszystkim dzieci będzie coraz bardziej zagrożone. Do wyników raportu odnoszą się eksperci.

„Agenda 2030 – Blżej niż myślisz” – pod takim tytułem CSR Consulting, która od 5 lat prowadzi Kampanię 17 celów zrównoważonego rozwoju, organizuje cykl webinarów, które mają przybliżyć cele zrównoważonego rozwoju, zapoznać uczestników spotkań z realizacją tych celów na świecie oraz w Polsce, przedstawić możliwości ich realizacji przez przedsiębiorców. Marta Krawcewicz przytoczyła podczas webinarium wyniki badania konsumenckiego, które pokazało, że według Polaków najpilniejsze są cele dotyczące zdrowia i jakości życia, wzrostu gospodarczego i godnej pracy oraz zmian klimatycznych. – Optymistyczne jest to, że Polacy na pytanie czy mają osobisty wpływ na zmiany klimatyczne odpowiadają twierdząco. Widzimy powiązanie między naszymi zachowaniami a zmianami klimatu – powiedziała.

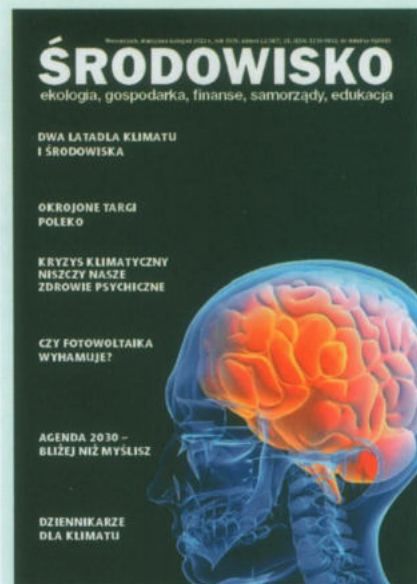
Już po raz ósmy wręczono nagrody w konkursie „Dziennikarze dla klimatu” organizowanym wspólnie przez Ambasadę Republiki Federalnej Niemiec, Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) i Klub Publicystów Ochrony Środowiska EKOS.

Gala na Zamku Królewskim w Warszawie, która odbyła się 26 października, przebiegała w uroczystej atmosferze. Holger Krämer, pierwszy radca Ambasady RFN w Polsce podkreślał, że ochrona klimatu to zadanie nie tylko dla rządów poszczególnych państw, ale także dla całych społeczeństw i dla każdego z nas. – Szczególna rola w tym procesie przypada dziennikarzom, bo to ich praca przyczynia się do mobilizacji państw, przedsiębiorstw i indywidualnych konsumentów.

Zapraszamy do lektury całego numeru „Środowiska” i zachęcamy do prenumeraty naszego wydawnictwa w roku 2022.

J. Żyśk

Spis treści

EKOSERWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
DWA LATA DLA KLIMATU I ŚRODOWISKA – Oprac. J.Z.	8
OKROJONE TARGI POLECO – Jacek Żyśk	10
O ODPADACH I WODZIE NA ENVICONIE – Aldona Żyśk	12
CZY FOTOWOLTAIKA WYHAMUJE? WĘGIEL JUŻ NIE „EKO” – Fundacja ClientEarth Prawnicy dla Ziemi, Polski Alarm Smogowy	14
ZIELONY LAUR – J.Z.	15
FUNDUSZE INFORMUJĄ	16
AGENDA 2030 – BLIŻEJ NIŻ MYŚLISZ – Jacek Żyśk	17
WPŁYW ZMIANY KLIMATU NA ZDROWIE DZIECI – Koalicja Klimatyczna	18
KRYZYS KLIMATYCZNY NISZCZY NASZE ZDROWIE PSYCHICZNE – Heal Polska	20
PPP DLA KLIMATU – Krystyna Forowicz	22
ZANIM NATURA WYSTAWI NAM RACHUNEK – Konkurs „Dziennikarze dla klimatu” – Jacek Żyśk	24
JAK W LUBLINIE RZĄDZĄ ENERGIĄ – Mariusz Gadomski	26
POLSKIE MIASTA CORAZ BARDZIEJ EKOLOGICZNE – Aldona Żyśk	28
DRONY ZAROBIAJĄ MILIARDY – Krystyna Forowicz	30
TAM GDZIE PEŁZNIE DUSICIEL – Kalina Polak	32
ŚWIĘTUJMY Z PRZYRODĄ I DLA NIEJ – Aldona Żyśk	34
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ EKOLOGIA NA ŚWIECIE – Elżbieta Strucka	36
POLSKIE TĘŻNIE I OGRODY – Tomasz Kowalik	38
	40
	42

Miesięcznik przeznaczony dla przedsiębiorstw i jednostek administracji państwowej oraz samorządowej i osób zawodowo zajmujących się ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Rok dwudziesty dziewiąty
grudzień 2021 r.,
nr 12(588)/2021
nakład 1000 egz.

Wydawca:
Dziennikarska Agencja Wydawnicza
MAXPRESS

ul. Przemysłowa 11 nr 34
02-496 Warszawa-Ursus
tel. kom.: 602 271 271
e-mail: redakcje@maxpress.pl

www.e-srodowisko.pl

REGON: 010823544
NIP: 522-10-06-133

Konto bankowe:
Bank Ochrony Środowiska S.A.
35 1540 1287 2001 6879 8330 0001

Dyrektor wydawnictwa:
Paweł Wójcik
tel. kom.: 602 271 271,
e-mail: pawel.wojcik@maxpress.pl

Redaktor naczelny:
Jacek Żysk
tel. kom.: 501 608 400,
e-mail: jacek.zysk@maxpress.pl

Adres redakcji:
ul. Gałczyńskiego 23
05-501 Piaseczno
e-mail: redakcje@maxpress.pl

Stale współpracują:
Adam Ereczmia - Przemysł (erechm-
la@wp.pl), Krystyna Forowicz (kry-
styna.forowicz@gmail.com), Mariusz
Gadomski - Lublin (margadomski@
neostrada.pl), Katarzyna Kaczorow-
ska (wycena@nieruchomosci.house),
Tomasz Kowalik (tgorcowa@gazeta.pl),
Kazimierz Netka - Gdańsk (k.netka@
prasa.gda.pl), Kalina Polak (polak.
kalinaanna@gmail.com), Elżbieta Struc-
ka (ela.strucka@maxpress.pl), Paweł
Wójcik (pawel.wojcik@maxpress.pl), Al-
dona Żysk (aldona.zysk@maxpress.pl).

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności
za treść ogłoszeń. Jednocześnie redak-
cja zastrzega sobie prawo do adiacji
tekstów, dokonywania skrótów oraz
nadawania własnych tytułów, śródtytu-
łów i leadów.

Przedruk tekstów dozwolony jest
bezpłatnie i bez ograniczeń pod
warunkiem podania źródła.

Skład, łamanie

MAXPRESS

Korekta:
Elżbieta Strucka

Miesięcznik **ŚRODOWISKO** rozpro-
szany jest wyłącznie w prenumeracie
i niedostępny jest w detalicznej sieci
sprzedaży. Prenumerata roczna (12
numerów) kosztuje 350,00 zł (w tym
podatek VAT w wysokości 8%). Cena
obejmuje koszt wysyłki na terenie
Polski pocztą zwykłą. Informacje na
temat prenumeraty można uzyskać w
wydawnictwie lub redakcji.

Wszelkie prawa zastrzeżone
© by MAXPRESS s.c.
ISSN: 1230-9842
numer indeksu: 910090
PKWU: 58.14.12.0

Tytuł zarejestrowany jest przez
D.A.W. MAXPRESS s.c. w Sądzie
Wojewódzkim w Warszawie
pod numerem PR 3809.

MAXPRESS jest również wydawcą
periodyku **ODPADY I ŚRODOWISKO**.

Od redaktora

W Glasgow zakończył się COP26, kolejny szczyt klimatyczny. Podczas szczytu padły deklaracje o zakończeniu wycinek lasów, redukcji emisji metanu do 2030 roku, zakończeniu spalania węgla i redukcji emisji z transportu. Powstała koalicja państw na rzecz odejścia od wydobycia ropy i gazu. Negocjacje posunęły naprzód globalne działania na rzecz klimatu, ale wciąż daleko do przełomu potrzebnego, by powstrzymać katastrofę klimatyczną. Szczyt w Glasgow odbywał się w cieniu niewypełnienia zobowiązania, podjętego w 2009 roku przez wszystkie państwa rozwinięte. Państwa te zobowiązały się do zmobilizowania do 2020 roku 100 mld dolarów rocznie na pomoc państwom rozwijającym się w ograniczaniu emisji oraz dostosowanie do skutków zmian klimatu. Celu nie udało się zrealizować. Zamieszczamy komentarze ekspertów z polskich organizacji pozarządowych po szczycie COP26.

Polski sektor rolno-spożywczy odgrywa ogromną rolę – zapewnia bezpieczeństwo żywnościowe, tworzy miejsca pracy, wytwarza nadwyżkę produktów eksportowanych na rynek Unii Europejskiej i rynki krajów trzecich. Zapisy Zielonego Ładu mówią o zmniejszeniu zużycia środków ochrony roślin o 50%, nawozów o 20%, a 25% użytków rolnych ma być w Unii zagospodarowanych na potrzeby produkcji ekologicznej. Widać, że unijna polityka steruje rolnictwem w stronę upraw ekologicznych i zrównoważonych. Czy polski sektor produkcji rolnej jest gotowy na te zmiany, a przede wszystkim czy konsumenci są gotowi, żeby zapłacić drożej za żywność ekologiczną? Zapraszamy do lektury artykułu Aldony Żysk „Szansa dla branży spożywczej”.

O konieczności ograniczenia emisji metanu mówi się od lat. Ale teraz ta dyskusja nabrała tempa. UNEP zwraca uwagę, że emisje zwierząt gospodarskich – pochodzące z obornika i wydzieliny z przewodu pokarmowego – stanowią ponad 30% emisji metanu spowodowanego przez człowieka. A będzie tylko gorzej. Do 2050 r. zapotrzebowanie na białko zwierzęce ma wzrosnąć aż o 70% – przy tym jak za niespełna trzy dekady liczba ludności na świecie zbliży się do 10 mld. Metan traktowany jest jako zło – zabójca klimatu, którego trzeba się pozbyć, ale nie patrzy się na metan w kontekście tego, że można go po prostu wykorzystać do produkcji ciepła i energii elektrycznej na całym świecie. Polecamy artykuł red. Krystyny Forowicza „Złe czasy dla metanu”.

Polska Moc Biznesu to inicjatywa, której dotąd w polskiej przestrzeni publicznej nie było. To kongres, który poruszał tematy społeczne, gospodarcze, ekologiczne, zarządzania biznesem oraz zdrowia publicznego. Umożliwiał wymianę wspólnych idei w biznesie i poszukiwania synerгии działań, które pomogą w budowaniu silnego społeczeństwa. Obrady odbywały się w 12 blokach tematycznych, w większości pojawiały się wątki ekologiczne, a jeden z bloków „Ekologia i ekonomia” był w całości poświęcony problemom związanym z ochroną środowiska, wyzwaniom klimatycznymi, transformacją energetyczną, zielonymi inwestycjami. Zamieszczamy relację z kongresu.

Życzymy Państwu Spokojnych Świąt Bożego Narodzenia i Szczęśliwego Nowego Roku. Zapraszamy do lektury całego numeru „Środowiska” i mamy nadzieję, że pozostaną Państwo naszymi Czytelnikami również w roku 2022.

Y. Jysk

Spis treści

EKOSEKWIS	4
W KOMISJI EUROPEJSKIEJ – Marta Angrocka-Krawczyk, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce	6
WCIAŻ DALEKO DO PRZEŁOMU – COP26 – Jacek Żysk	8
EKOLOGIA I EKONOMIA – Kongres Polska Moc Biznesu – J.Z.	10
W SEJMIE, SENACIE I URZĘDZIE RADY MINISTRÓW	13
KONSTYTUCYJNOŚĆ SANKCJI ZA POWIERZENIE BADAŃ NIEAKREDYTOWANEMU LABORATORIUM – dr Bartosz Draniewicz	20
PREZYDENT PODPISAŁ	24
POWSTANĄ NOWE ELEKTROWNIE SZCZYTOWO-POMPOWE	25
WODY TERMALNE DLA SAMORZĄDÓW – J.Z.	26
ZIELONE CENTRA DANYCH BĘDĄ OBOWIĄZKOWE – Mariusz Gadomski	28
ZŁE CZASY DLA METANU – Krystyna Forowicz	30
WIELKIE FERMY TO NIE ROLNICTWO – Krystyna Forowicz	32
SZANSA DLA BRANŻY SPOŻYWCZEJ – Aldona Żysk	34
W SKARBUCU NATURY – Kalina Polak	36
Z NASZEJ POCZTY E-MAILOWEJ	38
EKOLOGIA NA ŚWIECIE – Elżbieta Strucka	40
KARP NATURALNIE – Aldona Żysk	42